

Spotkanie z historią

Starter rozpoczynający cykl lekcji wstępnych w klasie 4 SP.

W zasobie wprowadzenie do rozumienia historii jako historii rodzinnej.

Historia rodziny. W zasobie wprowadzenie do rozumienia historii jako historii rodziny. Zasób zawiera film opowiadający o najważniejszych wydarzeniach z życia współczesnej dziewczynki oraz oś czasu z naniesionymi wydarzeniami.

Moja historia. W zasobie znajduje się przykład zapisu wydarzeń historycznych, związanych z przeszłością ucznia.

Źródła historyczne. Różne rodzaje źródeł. Zasób zawiera siedem grafik.

Na czym polega praca historyka. Opis pracy historyka. Zasób zawiera jedno ćwiczenie interaktywne, polegające na dopasowaniu opisów do rysunków przedstawiających różne rodzaje źródeł historycznych.

Odkrywamy przeszłość jak historyk. Opis pracy historyka. Zasób zawiera fotografię listu napisanego w 1925 r. i cztery ćwiczenia sprawdzające znajomość jego treści.

Zostawmy po sobie ślad. W zasobie ćwiczenia utrwalające rozumienie pojęcia - historia.

Spotkanie z historią. W zasobie ćwiczenia sprawdzające rozumienie historii jako nauki. Materiał zasobu umożliwia organizację procesu sprawdzenia wiedzy i umiejętności z I działu e-podręcznika klasie 4 SP.

Opis pracy archeologa. W zasobie omówiono znaczenie odkrywania i badania zaginionych śladów. Uczeń dowiaduje się na czym polega praca archeologa. Zasób zawiera 4 fotografie ilustrujące pracę archeologa i ćwiczenie sprawdzające znajomość nazw narzędzi archeologa. Analiza czterech obrazów i tekstu autorskiego pozwala uczniowi na poznanie zajęć archeologów oraz nazw nowoczesnych narzędzi badawczych.

Zasób zawiera plik audio, w którym znajduje się opis odkrycia osady w Biskupinie, pięć współczesnych fotografii osady oraz polecenia sprawdzające znajomość materiału.

Spotkanie z historią

Spotkanie z historią

Źródło: iStockphoto, tylko do użytku edukacyjnego.

Opisz swoją historię

Historie mogą być duże i małe, długie i krótkie, wesołe lub poważne. Jaka jest historia twojej rodziny? Jak i kiedy poznali się twoi rodzice? Porozmawiaj na ten temat z rodzicami lub opiekunami, dziadkami czy ciociami. Możesz również przeszukać rodzinne archiwum fotograficzne i filmowe. Może znajdziesz stare listy, świadectwa szkolne rodziców lub dyplomy? Zanotuj najciekawsze, twoim zdaniem, fakty. Jeśli chcesz – zrób zdjęcia wszystkich ważnych źródeł (aparatem cyfrowym, a nawet komórką).

Historia rodziny

Polecenie 1

Zapoznaj się z historią Kingi i odpowiedz na pytanie: jakie wydarzenie w historii jej rodziny było najważniejsze?

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/Re5QTENjco0hf>

Film: historia rodziny Kingi

Źródło: muzyka: istockphoto.com, Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Film przedstawia historię rodziny nastolatki Kingi.

Historia Kingi na osi czasu

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Moja historia

Polecenie 2

Przygotuj historię swojej rodziny podobnie, jak zrobiła to Kinga, przedstawiając dane na osi czasu. Możesz umieścić na niej zdjęcia, notatki, ważne i ciekawe informacje, które przekazali ci bliscy.

Polecenie 3

Opisz z czego korzystaliście, aby przygotować historię swojej rodziny.
Porównajcie swoje źródła informacji z tymi, które wykorzystali koledzy i koleżanki.
Posłużcie się np. takimi sformułowaniami:

- Najważniejszym źródłem historycznym było...
- Pisane źródła historyczne to...
- Ze źródła, jakim było..., wywnioskowałem/wywnioskowałam...

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Gratulacje. Otrzymujesz tytuł **historyka** – badacza i znawcy dziejów swojej rodziny. Korzystasz z różnych źródeł, opisujesz ważne wydarzenia z życia swoich bliskich, porządkujesz i zamieszczasz je na osi czasu. Na tym, między innymi, polega praca historyka.

Na czym polega praca historyka?

Polecenie 4

Zastanów się i opisz, jak rozumiesz słowo historia?

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

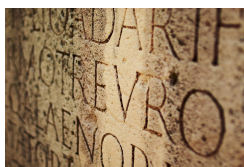
Od dziś zaczynasz się uczyć nowego przedmiotu – **historii**. Poznasz życie ludzi w dawnych czasach – czym się zajmowali, jakie mieli rozrywki, osiągnięcia i problemy. Zaczniemy od tego, w jaki sposób poznajemy przeszłość i kto zajmuje się jej odkrywaniem.

Ćwiczenie 1

Dopasuj podpisy do rysunków przeciągając je w odpowiednie miejsce.

Wspomnienia
świadków
wydarzeń

Napisy wykute
w kamieniu

Stare
fotografie

Dawne
budowle

Stare kroniki

Ćwiczenie interaktywne: źródła historyczne

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

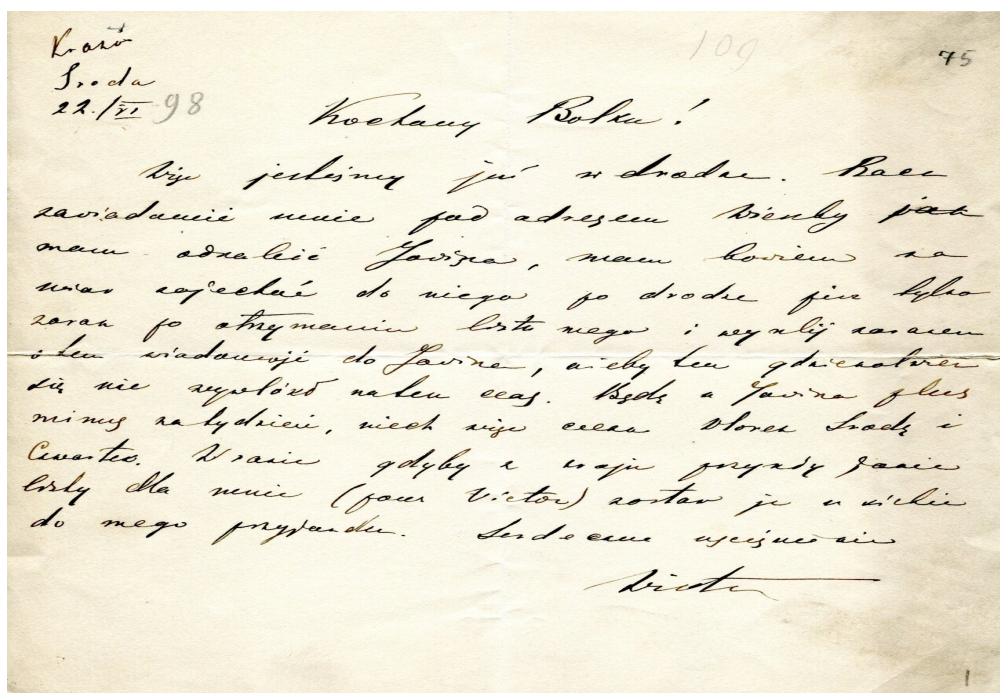
Źródła historyczne

Historycy zajmują się odkrywaniem przeszłości. Najważniejszym źródłem informacji są dla nich różnego rodzaju **teksty**: stare kroniki, pamiętniki, listy, dokumenty, a nawet napisy wykute w kamieniu (pod posągami, na murach lub nagrobkach). Chcąc dowiedzieć się czegoś o niedalekiej przeszłości, historyk może też rozmawiać z żyjącymi uczestnikami i **świadkami wydarzeń** lub analizować opowieści przekazane im przez rodziców, dziadków czy znajomych.

Polecenie 5

Obejrzyj ilustracje lub zapoznaj się z ich opisem i określ, jakiego rodzaju źródła historyczne przedstawiają.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

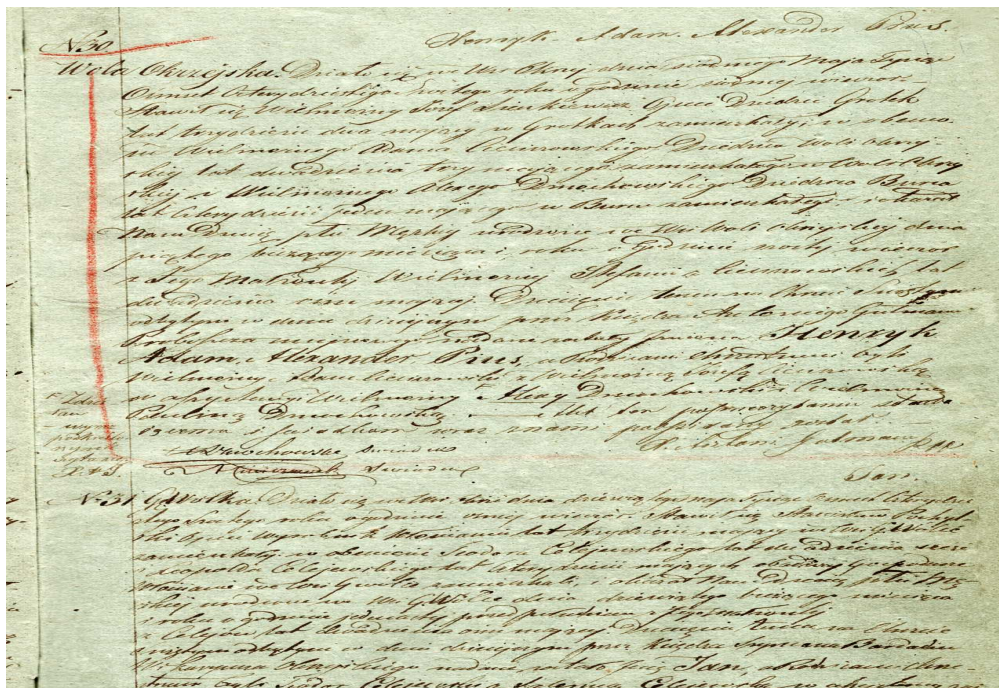

Kochany Polku!
Wszystko jest tak jak w drodze. Bacz
zawołaniu mojemu iad adresem. Wierzyjcie
mam nadzieję, mam bowiem na
was coś takiego do niego, po drodze jest tylko
zawsze po otrzymaniu listu mego i wyzaliż zawsze
i ten wiadomości do Jarosła, a żeby ten gdzieś
się nie wyprzedził na ten czas. Bzdura a Jarosła głębiej
mimoś walczyć, niech więc teraz słonec światła i
Czwartek. Wszak gdyby i wójcie przysłał Jarosła
listy dla mnie (jako Victor) zostaw je w kielchu
do mego przyjazdu. Sądząc o wszystkim

Piłsudski

List Józefa Piłsudskiego

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Akt urodzenia i chrztu Henryka Sienkiewicza

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Średniowieczna kronika

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Wiele też można się dowiedzieć, oglądając **dzieła sztuki** – malowidła, rzeźby, ilustracje w książkach. Bardzo przydatne są **zdjęcia** czy **filmy**. Dzięki nim wiemy, jak ubierali się kiedyś ludzie, gdzie mieszkali, co uważali za piękne lub warte uwiecznienia.

Również **zabytkowe budowle** pomagają odpowiedzieć na wiele pytań. Dzięki ich konstrukcji możemy określić poziom wiedzy budowniczych. Dawne świątynie pokazują, w jakich bogów

wierzono i jak oddawano im cześć. Domy zwykłych ludzi pozwalają poznać codzienne życie ich mieszkańców.

Polecenie 6

Obejrzyj fotografie przedstawiających różne budowle. Czego możemy się z nich dowiedzieć o przeszłości Torunia, Katowic, Będzina i Wrocławia?

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Toruń - fabryka w Starych Bielanych

Źródło: a. nn., domena publiczna.

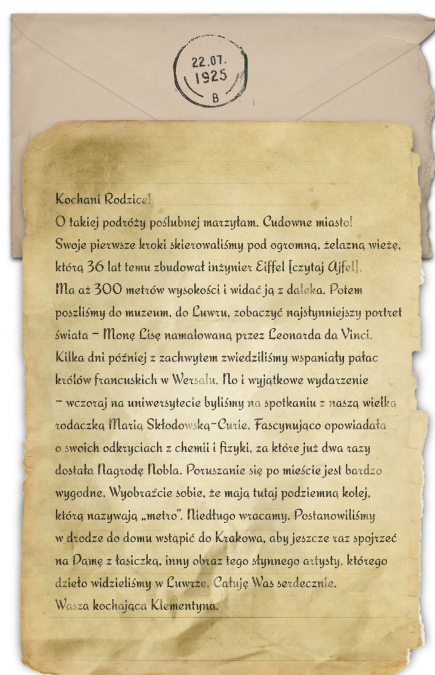

Stare Katowice

Źródło: Lestat, domena publiczna.

Odkrywamy przeszłość jak historyk

Wyobraź sobie, że jesteś historykiem i znajdujesz na strychu list napisany przez twoją prababcię. Na połówkłej kopercie widnieje stempel z datą 22 lipca 1925 roku.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Klementyna napisała o wielu rzeczach, które ją zachwyciły lub zadziwiły w podróży. Wskaż, o jakich informacjach przeczytasz w jej liście.

☐ dzieła sztuki

☐ sławne budowle

☐ wybitni naukowcy

☐ moda i stroje

☐ komunikacja miejska

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Na podstawie treści listu uzupełnij tekst.

Obraz „Dama z łasiczką”, który do dzisiaj można oglądać w muzeum w Krakowie, namalował

.

Polka dwukrotnie otrzymała Nagrodę Nobla.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 4

Wybierz słowa występujące w tekście wskazujące, że Klementynie podobała się podróż.

☐ żelazną

☐ wygodne

☐ wspaniały

☐ wracamy

☐ z zachwytem

☐ cudowne

☐ fascynująco

☐ uniwersytet

☐ muzeum

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 5

Zaznacz, w jakim mieście w podróży poślubnej była Klementyna.

☐ Warszawa

☐ Nowy Jork

☐ Paryż

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Odkrywamy przeszłość jak archeolog

Wiele śladów ludzkiej przeszłości, zwłaszcza tej najdawniejszej, znalazło się z upływem czasu pod ziemią. Zasypywały je piaski pustyni, zarastały lasy, ginęły pod zwałami śmieci, gruzu i błota. Na miejscu starych, zniszczonych lub rozebranych budowli stawiano nowe. Odkopywaniem i badaniem zaginionych śladów naszych przodków zajmują się **archeolodzy**.

Archeolodzy przy pracy

Źródło: Roland zh, licencja: CC BY-SA 3.0.

Praca archeologa

Źródło: Raimond Spekking, licencja: CC BY-SA 4.0.

Archeolodzy przy pracy

Źródło: Bullenwächter, licencja: CC BY-SA 3.0.

Praca archeologa

Źródło: Akinne, licencja: CC BY-SA 3.0.

Dawniej archeolog miał do dyspozycji tylko łopatę, sito do przesiewania ziemi, pędzel do oczyszczania wydobytych przedmiotów. Dziś archeolodzy wykorzystują w pracy także nowocześniejsze przyrządy. Wykrywacze metali sygnalizują obecność w ziemi metalowych przedmiotów (broni, biżuterii, narzędzi, naczyń). Georadar pomaga odnaleźć zakopane fundamenty budynków. Fotografia lotnicza pozwala dostrzec na ziemi ślady konstrukcji trudne do zobaczenia z jej powierzchni. Dzięki temu archeolodzy odkopują nie tylko pojedyncze przedmioty, ale mogą odkrywać całe osady, a nawet miasta.

Ćwiczenie 6

Wybierz odpowiednie przedmioty niezbędne do pracy archeologa.

☐ wiertarka

☐ piła

☐ śrubokręt

☐ wykrywacz metali

☐ sito

☐ georadar

☐ klucz francuski

☐ młotek

☐ pędzel

☐ łopata

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Biskupin

Ponad 80 lat temu w **Biskupinie** koło Żnina (na południe od Bydgoszczy) odkryto bardzo starą, założoną w VIII wieku p.n.e. osadę. Do dziś badają ją archeolodzy, próbując odtworzyć życie dawnych mieszkańców.

Polecenie 7

Wysłuchaj lub przeczytaj uważnie tekst i odpowiedz na pytania.

- Dzięki czemu odkryto Biskupin?
- Kogo można zawiadomić, gdy dokona się odkrycia archeologicznego?
- Jakie metody zastosowali 80 lat temu polscy archeolodzy, badając zabytki w Biskupinie? Co mogliby zrobić dzisiaj?

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PYmdaVK87>

Odkrycie grodu w Biskupinie, czyta Bartosz Woźny

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., iStockphoto, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

Nagranie "odkrycie grodu w Biskupinie" czyta Bartosz Woźny.

Polecenie 8

Wyobraź sobie, że jesteś archeologiem pracującym w Biskupinie. Na pewno chcesz znać odpowiedzi na wiele pytań. Obejrzyj ilustracje przedstawiające to, co odkryli archeolodzy i odpowiedz na poniższe pytania.

- W jaki sposób mieszkańcy Biskupina zabezpieczyli się przed wrogami?
- Z czego i w jaki sposób budowali swoje domy?
- Jak przyrządzali posiłki?

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Brama zrekonstruowanej osady w Biskupinie

Źródło: Fazer, licencja: CC BY-SA 2.5.

Gród w Biskupinie

Źródło: Einsamer Schütze, licencja: CC BY-SA 3.0.

Rekonstrukcja jednej z wielu chat w Biskupinie

Źródło: Ludek, licencja: CC BY-SA 3.0.

Osada w Biskupinie - widok z jeziora

Źródło: Przemysław Jahr, domena publiczna.

Biskupin - rekonstrukcja osady z ery brązu

Źródło: Ludek, licencja: CC BY-SA 3.0.

Zostawmy po sobie ślad

Kiedyś, w przyszłości, historycy będą pisać o nas i o naszych czasach. Jak możemy im pomóc?

Ćwiczenie 7

Jak ułatwić życie przyszłym historykom twojej miejscowości? Dopasuj do odpowiedniej kategorii podane przykłady, by wykazać, co ty możesz zrobić w domu i szkole.

W domu

prowadzić kronikę klasy

napisać pamiętnik

fotografować wydarzenia szkolne

podpisać zdjęcia rodzinne

uporządkować dokumenty rodzinne

prowadzić kronikę szkoły

W szkole

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 8

Wskaż, co mogłyby zrobić władze twojej miejscowości, aby w przyszłości historycy mogli poznać czasy, w których żyjesz.

☐ organizować imprezy kulturalne dla mieszkańców

☐ chronić zabytki

☐ pielęgnować pamięć o sławnych mieszkańcach i ważnych wydarzeniach

☐ prowadzić kronikę miejscowości

☐ dbać o oświetlenie ulic

☐ gromadzić dokumenty

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Podsumowanie

Ćwiczenie 9

Czy już wiesz, czym jest historia i kim jest historyk? Uzupełnij tekst podanymi poniżej pojęciami, a następnie przeczytaj go na głos.

Aby dowiedzieć się czegoś o przeszłości, korzystamy ze [] historycznych. Jeśli szukamy informacji o wydarzeniach z niedawnej przeszłości, [] z ludźmi, którzy je przeżyli, [] teksty, artykuły i listy, [] zdjęcia i filmy. Analizujemy dostępne materiały. Źródła [] to również [] urzędowe i prawne, monety, pamiątniki oraz [] na budowach. O przeszłości dużo mówią także architektura, [] sztuki i wykopaliska, np. szczątki [] lub pozostałości domów.

pisane

napisy

oglądamy

dokumenty

czytamy

naczyń

dzieła

źródła

rozmawiamy

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 10

Wskaż zdania prawdziwe.

☐ Historyk poznaje przeszłość, badając to, co pozostało po dawnych czasach.

☐ Historyk odtwarza minione wydarzenia i życie przed wiekami.

☐ W pracy historyka źródła informacji nazywamy źródłami historycznymi.

☐ Historyk wymyśla opowieści o życiu królów.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 11

Części zdań połącz w pary tak, aby stworzyły prawdziwe stwierdzenia.

Malowidła, rzeźby i ilustracje pomagają dowiedzieć się,

jak ludzie kiedyś ubierali się oraz jak pracowali i odpoczywali.

Historyk analizuje np. napisy wykute w kamieniu, które

bada przeszłość i opisuje sposób życia ludzi w dawnych czasach.

Historyk analizuje stare budowle, które

znajdują się pod posągami, na murach lub na nagrobkach.

Historyk to naukowiec, który

pozwalają określić, gdzie mieszkali ludzie, ale również, czy budowniczy dobrze znali matematykę i fizykę.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenia

1. Czym zajmuje się historyk?
2. Skąd historycy czerpią swoją wiedzę?
3. Kim jest archeolog?
4. Jakiego odkrycia dokonano w Biskupinie?

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.